

Din digitale gæstelærer: Karen Mukupa

Lærervejledning til forløbet
'Vær sammen om musik'

Forløbet er udviklet til at sætte fokus på fællesskab, venskab, kreativitet og musik

Målrettet elever i børnehaveklassen

Online eller fysisk fremmøde

Forløb på 3-5 lektioner

I dette gæstelærerforløb om fællesskab, venskab, kreativitet og musik fortæller musiker Karen Mukupa om at have en god ven og om, hvad musik kan gøre for fællesskaber og venskaber. Forløbet tilsigter, at eleverne får en kropslig og æstetisk erfaring med fællesskabet gennem sang og dans. Karen Mukupa introducerer eleverne til musikalske rim og øvelser, som skal hjælpe eleverne til at skabe deres egne optrædener med fokus på venskab.

Vi ved fra trivselsundersøgelser foretaget i folkeskolen, at der er en stærk sammenhæng mellem, at eleverne oplever sig som del af et elevfællesskab og deres oplevelse af at trives i skolen. Elevernes oplevelse af at være i positiv trivsel stiger i sammenhæng med oplevelsen af fællesskab.

Efter en periode, hvor mange elever nok har oplevet at kunne røre og bevæge sig i mere begrænset omfang end normalt, sigtes der i dette forløb mod, at eleverne får en kropslig og æstetisk erfaring med fællesskaber og venskaber. Fokus rettes derfor primært mod at anvende musik og kreativt skabende læreprocesser til at give eleverne en oplevelse af samhørighed, mestring og kreativ autonomi.

Karen Mukupa er en dansk sangerinde, musiker og tv-vært, som er kendt for sit særlige legende og kreative musikalske udtryk, smittende humør og særlige venskab med den afdøde rapper Natascha. Gæstelærerforløbet med Karen Mukupa retter sig mod børnehaveklassen.

Forløbets formål

I kreative processer er der ikke noget rigtigt eller forkert svar, men eleverne sættes derimod fri til selv at være skabende. Den kreativt skabende proces kan styrke eleverne i deres oplevelse af mestring og autonomi. For at styrke oplevelsen af samhørighed er det vigtigt, at eleverne er sammen om de skabende processer, og at alles bidrag er lige velkomne og vigtige.

Inden for nyere motivationsforskning peges der på, at der er en sammenhæng mellem elevernes oplevelse af selvbestemmelse og deres motivation og dermed også deres oplevede trivsel. Der lægges vægt på, at motivation ikke kun er noget, der opstår indefra i den enkelte, men er noget, der skabes i mødet mellem eleven og omverdenen. Elevernes motivation og trivsel kan styrkes, hvis de oplever en vis grad af samhørighed med andre, autonomi og mestring.

Forløbet er udviklet med henblik på at styrke klassens og elevernes trivsel ved at lade eleverne opleve samhørighed og få muligheder for at udfolde sig kreativt i fællesskabet gennem forskellige aktiviteter. Det kan børnehaveklasselederen blandt andet gøre ved at arbejde med elevernes positive mestringsforventning, eksempelvis ved at arbejde med stedfortrædende rollemodeller. Ved at eleverne direkte observerer eller lytter til andres positive erfaringer, kan eleven få tiltro til, at de også kan mestre lignende opgaver eller få lignende positive erfaringer.

I forløbet er der lagt vægt på, at Karen Mukupa deler sine egne positive venskabs- og fællesskabserfaringer med eleverne. Der er også mulighed for, at klassens elever selv kan dele erfaringer med hinanden, og at eleverne også kan høre klassens erfaringer fra klassens voksne. På den måde kommer både Karen Mukupa og klassens voksne til at virke som positive, stedfortrædende rollemodeller.

Forløbet berører kompetenceområderne kreative og musiske udtryksformer, krop og bevægelse samt engagement og fællesskab i børnehaveklassen.

Formålet med forløbet er desuden at løfte elevernes læring, motivere dem og styrke deres trivsel med undervisning af en gæstelærer, der er en faglig kapacitet på sit felt.

Find alle de digitale gæstelærerforløb på www.emu.dk.

Forløbets opbygning

Forløbet er inddelt i fem videoer med Karen Mukupa. Det anbefales, at videoerne ses i rækkefølge, da der i den sidste video lægges op til, at eleverne selv skal optræde. Hver video er tilrettelagt sådan, at klassen starter med at se videoen i fællesskab. Derefter kan børnehaveklasselederen igangsætte de aktiviteter, der er beskrevet i lærervejledningen.

Det samlede forløb kan eventuelt bruges til en temadag, hvor børnehaveklasselederen kan sætte fokus på fællesskab, venskab og kreativitet. Eller de enkelte sekvenser kan anvendes enkeltvis til et forløb, der løber over lidt længere tid.

Børnehaveklasselederen kan forberede eleverne på forløbet på forskellige måder. Børnehaveklasselederen kan eksempelvis spørge, om de kender Karen Mukupa, og om de har oplevet hende optræde, eller om de har hørt hende synge.

Børnehaveklasselederen kan også tale ind i arbejdet med stedfortrædende rollemodeller ved at spørge til, om der er nogen, som eleverne ser op til med fokus på venskaber og fællesskaber.

Video 1: Vær sammen om musik

Børnehaveklasselederen indleder forløbet med at vise en eller to musikvideoer med Karen Mukupa, så eleverne bliver introduceret til Karen Mukupas musikalske univers. For eksempel *Fodboldpigerne og Mukupa - Vi kan!*, som kan findes på YouTube.

Derefter ses første video. Her fortæller Karen Mukupa om sin glæde ved musik, om hvad musikken har betydet for hende både som barn og voksen, og hvilke positive fællesskabsoplevelser hun har fået gennem musikken.

Efter at klassen har set videoen, kan børnehaveklasselederen fastholde elevernes nysgerrighed og engagement ved i plenum at spørge om:

- Hvordan har I det med musik?
- Har I et yndlingsnummer, noget yndlingsmusik eller en yndlingskunstner?
- Er der nogen af jer, der går til musik, sang eller dans?
- Hvilke følelser får I, når I lytter til musik eller danser?
- Er der nogen af jer, der går til noget andet, som også gør jer glade, eller hvor I oplever at være en del af et fællesskab?

Supplerende kan børnehaveklasselederen lade eleverne vælge et par af deres yndlingsmusiknumre, som de eventuelt kan se på klassens smartboard, samtidig med at eleverne danser sammen til numrene.

Video 2: Musik og fællesskab

I denne video introducerer Karen Mukupa eleverne til to små musikalske øvelser. Formålet med øvelserne er, at børnehaveklasselederen får eleverne til at lege med musikens udtryk ved at lytte til hinanden, se på hinanden og lade sig inspirere af hinanden.

Karen Mukupa introducerer først eleverne til en øvelse, hvor de skal lege med deres stemmer og bevægelser. I den anden øvelse introducerer Karen Mukupa til en øvelse, hvor eleverne opfordres til at synge en lille sætning med to forskellige udtryk.

Efter at eleverne har set videoen i klassen, kan børnehaveklasselederen give eleverne nogle flere udtryk, som de kan synge sætningen gennem. For eksempel at glæde sig til noget, at være sur, eller at lave spilopper.

Karen Mukupa fortæller i videoen, at det i et (musikalsk) fællesskab er vigtigt, at alle kigger på hinanden, lytter til hinanden, og at alle bliver inspireret af hinanden. Nedenfor er præsenteret tre små lege, der understøtter disse tre kvaliteter, samtidig med at de giver eleverne plads til at lave deres eget udtryk.

Leg 1: Ord fra hatten – se og gæt, hvad jeg laver

Der kan puttes ti navneord på dyr i en hat, for eksempel løve, krokodille, regnorm, og ti udsagnsord i en anden hat, for eksempel sjipper, sover, griner, græder.

En elev kan trække et ord fra hver af hattene. Læreren kan læse ordet op, og derefter kan eleven med krop og lyd vise, hvad der er trukket. De andre elever kan prøve at gætte, hvad der vises. Turen kan gå på skift mellem eleverne, så alle prøver at trække ord fra hatten.

Leg 2: Kongens efterfølger - lyt til hinanden

Kongens efterfølger anvendt på lyde eller små sætninger. Børnehaveklasselederen kan starte med et lave en lille vrøvlremse, som eleverne gør efter. Læreren kan for eksempel sige *bibi di babi di bi*. Når eleverne har sagt den remse, laves en ny. Efter et par remser kan turen som konge gå videre til en af eleverne.

Leg 3: Stopdans, seje dansemoves – bliv inspireret af hinanden

I denne stopdans danses der til Karen Mukupas musik, og ingen kan tabe. Det gælder om at danse sine sejeste moves og blive inspireret af hinanden. Hver gang musikken stopper, kan eleverne komme på et nyt sejt dansemove. Læreren kan lade eleverne danse til en video af Karen Mukupa, som kan søges frem på video fra YouTube, eksempelvis *Orijinal* eller *Triplets Ghetto Kids Dancing to Karen Mukupa's Yndlingsted*.

Video 3: At være en god ven

I denne video er der fokus på, hvordan musikken kan være med til at styrke venskaber og fællesskaber. Karen Mukupa fortæller om det at have en ven. Hun kommer blandt andet ind på, hvad hun kan lide at lave sammen med sine venner, hvad venskaber betyder for hende, og hvordan hun forsøger at være en god ven.

Karen Mukupa fortæller om sin bedste veninde - den afdøde rapper og sanger Natasja. Nogle af børnene ved måske, at Natasja er afdød, og læreren kan forberede sig på, at eleverne kan spørge til dette.

Efter at have set videoen med klassen kan børnehaveklasselederen fortælle eleverne om sine egne oplevelser med venner og venskab, eksempelvis ved at svare på den samme slags spørgsmål som Karen Mukupa. Ved at fortælle om egne oplevelser indgår børnehaveklasselederen som stedfortrædende rollemodel og er ligesom Karen Mukupa med til at skabe en positiv forforståelse omkring venskaber hos eleverne.

Børnehaveklasselederen kan svare på følgende spørgsmål:

- Fortæl om oplevelser med gode venner, da du gik i skole.
- Hvornår har du haft en rigtig god ven?
- Hvorfor var han eller hun en god ven for dig?
- Hvad var det, han eller hun gjorde?
- Hvad lavede I sammen?
- Hvilken betydning har det haft for dig, at du har haft en god ven?
- Hvad har det lært dig om at være en god ven?
- Hvorfor er det vigtigt at være en god ven?
- Hvad gør du selv for at være en god ven?

Dernæst kan børnehaveklasselederen med afsæt i de samme spørgsmål lade eleverne tale sammen i klassen om, hvornår og hvordan nogen er en god ven. For at understøtte det kreativt skabende og for at fastholde elevernes koncentration under samtalen i klassen kan børnehaveklasselederen eventuelt lade eleverne tegne en situation, hvor nogen er en god ven, mens der tales i klassen. Tegningerne kan hænges op i klassen til inspiration.

Som en afsluttende aktivitet kan klassen vælge fem-seks nøgleord, som de finder kendetegnende for det at være en god kammerat. Derfor kan det være en god ide, at børnehaveklasselederen løbende skriver nogle af elevernes ord op på tavlen, mens der tales. På den måde har eleverne nogle konkrete ord at vælge imellem, når klassen skal udvælge deres nøgleord. På baggrund af fortællingerne og samtalen i klassen vælger klassen cirka fem til seks nøgleord, som kendetegner det at være en god kammerat.

De ord, der vælges her, kan bruges som rimord og som inspirationsord ved aktiviteterne i den næste video.

Video 4: Skab dit eget udtryk

I denne video er der fokus på, at eleverne leger med musik, rytme og ord. Karen Mukupa fortæller, hvordan hun fik sit kunstnernavn, og hun introducerer eleverne til to små rim og improvisationsøvelser. Hun viser, hvordan hun laver en god sang eller lille historie ved hjælp af improvisation og rytme.

En øvelse går på, at børnehaveklasselederen kan lade klassen rime videre på nye sætninger. Børnehaveklasselederen kan her lade eleverne lege videre med at rime på sætninger ved at introducere dem til nye startsætninger, der kan rimes på, eksempelvis *Jeg har en ven, der er...*

I en anden øvelse kan klassen deles i mindre grupper. Grupperne skal hver især skabe et lille rollespil, en rap, en sang eller en kort dans, der viser, hvordan en god kammerat bør være. Grupperne kan eksempelvis vælge at lave en lille rap, sang eller dans, hvori de bruger et eller flere af de nøgleord, der indgik tidligere i forløbet. Når gruppen er samlet, starter de med at finde deres eget og/eller gruppens kunstnernavn.

I rollespil, rap og sang kan nøgleordene indgå direkte. I dansen kan eleverne eksempelvis via kropsligt udtryk illustrere ordene. Grupperne kan også nøjes med at lade sig inspirere af nøgleordene til videre improvisation og leg med ord og bevægelse.

For at understøtte elevernes oplevelse af mestring og autonomi lægges der i disse øvelser vægt på, at der ikke findes rigtige eller forkerte svar, men at det er vigtigt at have det sjovt, lege med ordene og lytte til og lade sig inspirere af hinanden.

Hvis klassen ikke har været igennem aktiviteten med nøgleord under den forrige video, kan børnehaveklasselederen udvælge nøgleordene for klassen.

Video 5: Karen Mukupas gode råd

Den sidste video lægger op til, at eleverne skal optræde for hinanden med deres lille rollespil, rap, sang eller dans. Derfor kommer Karen Mukupa afslutningsvis med gode råd til eleverne. Hun fortæller, hvad hun og hendes band gør, inden de skal optræde.

Børnehaveklasselederen kan enten fastholde grupperne fra tidligere eller lave nye grupper. Grupperne forbereder en lille optræden, hvor de bruger nogle af Karen Mukupas gode råd, blandt andet følgende:

- Lav jeres eget kampråb
- Brug tid på at øve jer sammen.

Grupperne optræder efterfølgende for hinanden med deres rollespil, rap, sang eller dans.

Evaluering

Den afsluttende korte optræden under video 5 fungerer dels som elevernes mulighed for at udtrykke sig musikalsk og kreativt i fællesskab, dels som en formativ evaluering og dermed afslutning på forløbet.

Forløbet kan derudover evalueres ved, at eleverne afslutningsvist taler sammen i klassen om, hvad de nu ved om at være gode venner. Både om, hvornår nogen er gode venner, og hvad de selv kan gøre for at være en god ven. Klassen kan eventuelt formulere tre gode venskabsleveregler, som hænges op i klassen. Efter noget tid kan klassen sammen genbesøge dem.

Tilrettelæggelse

Det er en god idé, hvis børnehaveklasselederen – eventuelt sammen med klassens øvrige personale – gennemser alle videoer for at planlægge forløbet bedst muligt, herunder om det vil være relevant at bruge forløbet til en temadag om fællesskab, venskab og kreativitet.

Alle aktiviteter vil kunne gennemføres i børnehaveklassens eget lokale, men hvis børnehaveklasselederen ønsker mere plads til dans og bevægelse, anbefales det at flytte undervisningen til et lokale med god gulvplads, eksempelvis til en gymnastiksal eller et andet stort lokale.

Hvis undervisningen er online...

Hvis forløbet gennemføres som fjernundervisning, kan børnehaveklasselederen overveje at udelade enkelte aktiviteter. Det kan blandt andet være gruppearbejdet med rollespil under video 4, som kan være vanskeligt at gennemføre i børnehaveklassen på en online platform.

De øvrige aktiviteter kan gennemføres ved, at eleverne rimer, taler og danser sammen ved at se hinanden på de små billeder på skærmen.

Publikationen er udarbejdet juli 2021 af Rambøll Management Consulting, Københavns Professionshøjskole, VIA University College, Syddansk Universitet og Operate for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Grafisk tilrettelæggelse: Operate

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**

RAMBØLL

SDU

OPERATE